

Cilt : 8

Temmuz 1947

Sayı : 84

İ Ç İ N D E K İ L E R

Atatürk'e saygı göstermek ne demektir ?

Gençlerin öğretmenlerine saygı göstermesi şarttır.

Aşık Veysel

Samsun Ticaret Organları

Tarih Müze kolunun Karpukale gezisi

Kızılot köyünde Gelin alma âdetleri

Üç Tenkit yazısından sonra

Sen (Şiir)

Evim için (Şiir)

Kör (Şiir)

Ondan (Şiir)

Sürrealist (Şiir)

Temenni (Şiir)

Saçların (Şiir)

Samsun Halkevi çalışmaları

C. Sena Ongun

Kemal Yener

Aydın Bilgiç

N. Özbalkan

* * *

F. Atabek

A. Gürçağlıyan

İ. Yankutan

A. Sarcan

İ. Yankutan

Suat Öz

M. Ş. Fırat

A. R. Akdemir

A. R. Akdemir

* * *

19 MAYIS

Samsun
Halkevi Dergisi

Cilt : 8

Temmuz 1947

Sayı : 84

Atatürk'e saygı ne demektir?

C. Sena Ongun

Eski Çinliler, Anne ve Babalarına hakaret eden çocukları, dört yaşında bile olsa ölüm cezasına çarparlardı. Çünkü, ana ve baba, çocuğunun iki mübarek hayat kaynağı idi. Bu kaynağa taarruz, bizzat kendi hayatının sönmesini isteyen uğursuz bir hareketti. Peygamberlere ve onun azizlerine bağlanmış olan imanlı devirlerde, Tanrının, Peygamberlerin, Havariler ve Evliyaların yalnız şahıslarına değil, isimlerine bile ayrı bir saygı duyulur ! Bu isimlerin evveline veya sonuna yüceltici sıfatlar eklenirdi ve bu isimleri vara yoğa söylemek bir saygısızlık sayılır, onların tinsel kudretleriyle çarpılmaktan kurtulurdu. Bunların mezarlarından şifa beklenir. Onların toprakları ziyaret edilir; Kendilerine adaklar adanır, bütün teşebbüslerde onların ruhanî yardımlarına sığınılırdı.

İnsanlığın en eski devirlerini tereñnüm eden destanlarda yüceltilen ve yarı tanrı rütbesine çıkarılan kahramanlarda toplulukların ortaklaşa bilinç, bulunçlarında, zekâ, cesaret ve bilgilerle bir mucize etgisi yapmış olan kişilerdir. Bunların hatırasını nesillere intikâl ettiren bu manzumeler, yalnız estetik bir zevki değil, aynı zamanda millî birlik ve heyecanı temsil ve ifade ederlerdi.

Anlaşıhyorki insan ruhu ve mythique bir ruh ve imanla, her asırda kendi büyüklerine bağlanmış ve gelen nesillere, onları örnek varlıklar olarak tanıtmıştır. Büyüklere karşı duyulan bu saygı, cemiyetin onlarla övünmesini, onların eserlerine ve fikirlerine bağlanarak kendi bütünlük, kuvvet ve birliklerini idrak etmelerini sağladığı için dirki, bütün çağdaş milletler bu geleneksel saygıyı her gün bir az daha artırmaktadır. Bu günde, büyük bilim, san'at, siyaset ve savaş adamları için yapılan anıtlar her yıl onların isimlerini ve hatıralarını yaşatan törenler yapmak suretiyle bir taraftan, genç nesillere kendi hürriyet ve medeniyetlerini sağlamış olan büyüklerine bağlanmak eğitimi diriltmekte, diğer taraftan, bu törenler yardımıyla bütün yurddaşlara kendilerinin nasıl feyizli bir kaynak olduklarını öğretmek birbirine güvenmeleri, millî bir vecd ve heyecanla daha büyük gelişmelere hazırlanmanın irade ve bilincini kazanmaları temin edilmektedir.

Gerçekten, bir milletin diğer bir millete nazaran üstünlüğünü ve müstakil varlığını sağlayan etgenlerin başında, yetiştirdiği büyük adamlar gelir. Bir mil-

let, bu adamların nicelik ve niteliği nisbetinde büyüktür, kuvvetli ve şerefli. Yoksa, ne arazisinin genişliği, ne nüfusunun çokluğu, bir millete ebediyet ve üstünlük bağışlayabilir. Bunun içindir ki, büyük milletler, kendi büyük adamlarını, ülkelere, kıtalara değişmezler. Zira, toprak her zaman kazanılıp, kaybolur. Fakat bu insanlar, Tanrının bir lütfu olarak nadir şartlar altında yetişirler. Bunun içindir ki, böyle adamlardan mahrum olan cemiyetler, başka milletlerin oyuncuğu ve esiridirler; ve onlar, bir takım hayali şahsiyetleri veya başka milletlerin büyüklerini benimsemek suretiyle kendilerine değer vermeğe çalışırlar.

Şu izahlardan da anlaşılır ki, cemiyeti ayakta tutan, bu adamların yaktığı ışıklar, yarattığı ülkülerdir. Millet, bunlara ne kadar bağlanırsa, okadar yücelir, okadar varlığını korumak imkânını gösterir. **İstiklâl Savaşı ve Atatürke bağlılık** bunun en parlak ve yakın delillerinden biridir.

**

Türk Tarihi, bu çeşit büyüklerin akın ettiği en zengin bir kaynaktır. Binlerce yıldan beri, milletimizi ayakta tutan da, yetiştirdiğimiz büyük insanların irade ve dehalarına bağlanmış olmamızdır. Ne yazık ki, bu hakikatı idraktan aciz olan bazı menfaat düşkünleri ve soysuz yazarlar, kendi yüzakımız olan büyük kıymetleri, kirletmek yolunda çirkin bir adım atmışlardır. Cumhuriyetimiz kurulmuş, Demokrasinin verdiği her çeşit hürriyet, istidadımız nisbetinde gelişmiş ve milletler arasında kazandığımız şöhret ve hürmet yeter derecede artmış olduğu halde, bu menfaat düşkünlükleri, geri, sahte ve zararlı gayelerinin gerçekleşmesi maksadile gözlerini kapamayı ve buna mukabil milletin ve gençliğin de ruh ve vicdanını karartmayı arzu etmişlerdir. Ferdi olan bu hareketler karşısında; hiç bir zaman nankör olmayan milletimizin büyüklerine karşı duyduğu minnettarlık ve bağlılık her gün bir az daha artmakta ve onların uğursuz emellerini baltalamaktadır.

Almanya'da yetişen bir **Hitler** in Almanları ve dünyayı ne hale getirdiklerini gördük; **Atatürk**ün ise, bizi nasıl korkunç bir uçurumdan kurtararak bu günkü asıl, ulvî ve mes'ut hayata kavuşturduğunu da biliyoruz, ve bu hayatın gurur ile saadetimizi her gün bir az daha fazla tadıyoruz. **Atatürk, milletimizin talihinde en büyük bir nimet, baha biçilmesi imkânsız bir servet, milli şeref ve haysiyetimizin sembolü, İstiklâl ve hürriyetimizin en kutsal bir anıdır.** Bu gün artık **Atatürk** demek, milletimizin kendi büyüklüğü, kendi gelişme ve yaşama azmi ve bizzat **Türk** demektir. Onun heykelleri ve muvakkat kabri önünde tazim ile eğilen binlerce insanın getirdiği çelenkler, hakikatta milletimizin hür ve şerefli başına konmuş taçlardır. Bunun içindir ki, **Atatürk**ü tahkir etmek, onun yaptıklarını, küçümsemek, bizzat **Türklüğü** ve **Türkleri** alçaltmak, milletimizi hiç saymak ve yalnız yirmi beş yıldan beri yaptıklarını değil, binlerce seneden beri devam eden egemenlik gurur ve azemetimizi ayaklar altına almak demektir.

«**Atatürk Türkiye'si**» bütün medeni milletlerin başında öyle ideâl bir kıtadır ki, bu kıtada olup bitenler, kendileri için olduğu kadar bütün bir tarih için örnek olaylardır. Tarih boyunca hemen hiç bir milletin başına aziz milleti-

GENÇLERİN ÖĞRETMENLERİNE SAYGI GÖSTERMELERİ ŞARTTIR!

Kemal YENFR

Kendilerine öğretmenlik yaptığımız gençlerin çoğundan gereken saygının gösterildiğini görüyor, bundan memnun oluyoruz.

Hemen kayıt edelim ki, bu memnuniyet, gençlere vermek istediğimiz terbiye ve nezaketin kendilerinde yerleşmiş olduğunu görmekten doğuyor; yoksa, hürmetle karşılaşmaktan mütevelli bir gurur kabarıklığı duymaktan değil.

Fakat bazı gençlerimizin nankör bir mevkîye düştüğünü görmekle azap duyduğumu da söyleyeceğim.

Bir kısım gençlerimiz var ki, yüksek mektebe yahut üniversiteye gittiği için - artık öğretmenine saygı vazifesi bitmiştir - diye öğretmenini tanı-

mamaktan geliyor.

Bir kısım gençler de, sınıfta kaldığı için alelade nezaketsiz bir insan halile önümüzden gelip geçiyor.

Bereket versinki, bu türlü gençlerin sayısı fazla değildir; hatta parmakla gösterilecek kadar istisna teşkil etmiş vaziyettedirler.

Fakat sayıları azda olsa, onların bu halleri bizim için bir üzüntü mevzuu oluyor; gençleri bu hale düşüren amel nedir? acaba kendileri iyi yetiştirilmemişler midir? diye üzerinde düşünüyoruz.

Gerçi öğretmen, bütün öğrencilerinin iyi yetişmelerini temin etmek için bütün enerjisiyle çalışır, hatta didirir de, öğretmenin nimetlerinden herkes

mizin uğradığı haksızlık ve felâketler gelmemiş, ve fakat hiç bir millet de bu muazzam felâkette kendisini kurtaran **Atatürk** ayar ve imanında bir büyük adamı tam zamanında kavuşmamıştır. Bu itibarla **Atatürk, bir mucizedir; milli büyüklük ve bütünlüğümüzün müccessem ve somut bir timsalidir, ve bu sebepten de kutsaldır.** Onun büyüklüğü, diğer büyüklerimizi hiç bir zaman küçültemez. Bir büyüğü yüceltmek için diğer bir büyüğü küçültmeye çalışmak cemiyeti nankör ve alçak ruhlu dalkavukların keyfine esir etmek demektir. Dünnün büyüklerini kirletenin, yarın da bugünün büyüklerini kirletmekte özel bir menfaat ve zevk duyacaklardır. Unutmamalıdır ki, her cemiyette utanan ve utanmayan insanlar vardır. Bu itibarla **Atatürke** dil uzatan utanmazları, Cumhuriyetimizin yarattığı hürriyetin bir zekâtı olarak kabul etmelidir. Millet, elinde bu zekâtın nerede ve nasıl ve ne zaman sarf edileceğini muktedir eder. Bütün Türk gençliğinin ve gazetelerimizin gösterdiği asıl infial deriz, yep yeni bir zihniyet ve ahlâklılığın geliştiğini fark ettiğimiz için, milletimizin istikbali namına büyük bir kıvanç duyuyoruz, artık:

Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sögemem

diyen büyük şairimiz Mehmet Akifin ruhunu şad eden bu coşkunluk ve infial, bugünün büyüklerine de yarın dil uzatacak olanların akibetini haber vermektedir.

kendi kabiliyeti nisbetinde faydalanır; bu itibarla bütün öğrencilerin aynı olgunlukta yetişmeleri mümkün olmamaktadır. Fakat kendisini yetiştiren bir insana karşı en basit saygı vazifesini yapmak luzumunu duymayan bir öğrencinin vaziyeti ne ile izah edilir. Kanaatimce bu düpe düz nankörlükten başka bir şey değildir.

Öğrenci sınıfını geçemediği için müteessir olabilir. Fakat bu, onu öğretmenini tanımamak gibi bir nezaketsizliğe düşürmemelidir. Öğrenci bilmelidirki; kendisini sınıfta bırakan olmamıştır. Çalışmadığı veya derslerde istenilen başarıyı gösteremediği için sınıfta kalmıştır. Sınıfını geçenlerde böyle! onlar da, derslerde başarı gösterdikleri için bir yukarı sınıfa geçmek hakkını kazanmışlardır; yoksa öğretmeni öyle istediği için değil!

Yüksek okula gittiği için öğretmene eski saygısını unutan gençlerin hali daha başkadır. Bunlar yüksek okul öğrencisi olmanın gururu içinde ne yaptıklarını bilmeyen küçüklerdir. Kendini yükselmiş gören bu türlü küçük beyinlilerin nankörlüğü daha kötüdür. Çünkü onlarda, bir halet ruhiye sakatlığı diye bileceğimiz kendini beğenmişlik gibi bir insanlık kusuru vardır. Bunlar, arkadaşlıklarına dostluklarına da bağlı olmaya bilirler. Bunlar da gururun kibirin bir insanlık kusuru olduğunu anlayıp kendilerini bu bakımdan düzeltmeleri icap eder. Liseye geçtiği için ilk okul öğretmenini, Üniversiteye geçtiği için lisedeki öğretmeni unutan bir gencin profesörünü hatta beraber okuduğu arkadaşlarını da unutacağı iddia edilebilir. Böyle bir öğrencinin noksan bir insan olarak yetismekte olduğu doğrudur. Bu türlü insanların yarım anne ve babalarına

karşı da yüksekten bakacağı düşünülebilir.

Bir ana baba için de bu hal ne kadar üzücüdür.

Öğrencilerimiz, öğretmenlerinin kendileri için çalıştıklarını onları yetiştirmek, hayata hazırlamak için uğraştıklarını bilmelidirler.

Herkesin bu cemiyette bir işi vardır. Kimi ticaret yapar, kimi esnaflık eder, kimi memurluk yapar ve saire.. Fakat öğretmenin üzerine aldığı ödev her halde başkadır. Onun vazifesinde biraz da kutsiyet vardır. Çünkü, o, büyütmekte olan bir insanı terbiye eder, ona bilgi verir, şahsiyetini yapar, hayata hazırlar, hem kendine hem cemiyete yarayacak doğru işler bir makamizma haline sokar.

Memleketin yarınki geleceğini tayin edecek olan genç neslin milli benliğine hayatiyet veren de öğretmendir. Bu itibarla öğretmenin vazifesi önemli, şahsiyeti saygıya layıktır.

Öğretmenin küçüğünü büyüğünü de ayırmak doğru değildir. Bir ilk okul öğretmeni ile bir profesör aynı gaye için çalışırlar. Bunun için hepside saygıyı hurmet kimselerdir.

Kendilerini yetiştiren bu muhterem insanlara karşı saygı göstermek her öğrencinin esaslı vazifelerindendir. Kendisini manevi nimetlerle besleyip büyüttüğü bir gençden saygı beklemek de öğretmenin hakkıdır.

Onun cemiyetten başka bir hak da talep ettiği yoktur. O, gördüğü vazifeden ötürü gençlerden ve muhitinden saygı görmekle manevi bahtiyarlığın en yükseğine ulaştığını duyar. Fakat onu, bu mazhariyetten mahrum bırakmak bıyanetini gösterenler nankörlük ettiklerini bilmelidirler.

Âşık Veysel

Aydın BİLGİÇ

dertlerini yine onun içinde bırakarak oradan ayrıldı.

Halk Şairi köy Enstitüsünden ayrılırken söylemiş olduğu şüirden bir iki mısra:

AYRILIK

Ayrılmazdım enstitüden bu göl'den,
Sılada yoluma bakanlarım var.
Şarkıyla bölgesi ah, ah bizim ilden,
Gönlünü gönlüme takanlarım var.

Nasıl ayrılalım Ali Doğan'dan?
Sıdık Şanoğludan, Bedri Candan?
Hilmi Bilginer'den Ruhi Esin'den?
Sevgisi kalbime akanlarım var.

Müdür bey de mutlu olsun yerinde,
Kerim Işık sevgisi var derinde,
Bozok'unda bir keder var serinde,
Sinemi ateşe yakanlarım var

Osman Bayram Özdemir Bey Basır'ım
Yakup Yaldir affeylesin kusurum
Bir yenilmez aşk elinde esirim
Kapalı dertlerim mihanlarım var.

Allaha ısmarladık baylar bayanlar
Yolum bekler günlerimi sayanlar
Kalbevimi sevgi izi koyanlar
Cahit Yılmaz, Ağah Orhanlarım var.

Bin ikiyüz çocuk burada benim
Altı yavrum vardır sılada benim
Nedir bu çektiğim arada benim
Gül gibi burnuma kokanlarım var.

Her sene Veysele yeni bir yara
Bilmem nasıl olur hal vara vara?
Deli gönül bağlanmaz ya dilbara
Salınıp karşıma çıkanlarım var.

Halkevini dolduran dinleyiciler arasında bende vardım. Bu unutulmayacak bir gündür. Çünkü adı dillerde gezen, sazı ve şarkısını yalnız radyoda dinlediğim Veysel'in biraz sonra kendisini de görecektim. Herkes gibi ben de sabırsızdım. Salonda ufak bir ses dahi yoktu. Belki bu hal şaire saygıdan ileri geliyordu.

Şimdi geniş atlas perde ortadan ayrıldı. Aşığın Edebiyat öğretmenimizle Halkevi Başkanının kolları arasında perdenin önüne getirildiğini görünce şaşmadım, çünkü onun gözlerinin kör olduğunu biliyordum. Şairin, derdini döktüğü ve nağmeleriyle teselli bulduğu sazı da elindeydi. Arkasından ise vefakâr arkadaşı, aşığın gözü İbrahim geliyordu.

Onlar bir sandalyaya oturdular. Edebiyat öğretmeni kısa süren bir konuşmada: Veysel'in Şarkışlahı olduğunu ve Sivasta toplanan bir heyet tarafından Ankaraya tanıtıldığını söyledi.

Elleri sazı okşamaktan yorulduğu zaman kalbinin sesini şiire döktü. O şiirlerki hepsi de şairin aklındaydı ve kendi temiz duygusundan doğmuştu. Bunlardan bazılarının doğmasına muhtelif vak'aların sebep olduğunu söylüyordu.

Bu hüznünler yeter artık; saz da bunu anladı ve kıvrak bir nağme fırlattı. Şaire teselli olacak bu nağmeler bizimde gönlümüzden bütün sıkıntıları attı ve bu neşe içerisinde şairin gizli

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ

Samsun Şubesi

Nuri Özbalkan

İktisadi Devlet Teşekküllerinden biri olan toprak mahsulleri ofisinin Samsun şubesi 1937 de kurulmuştur. O zamanlar harice buğday ve arpa sevkıyatı ile uğraşan ofis teşkilâtını gittikçe genişletmiştir. İlk olarak buğday pazarında şimdiki Doktor Cevad Doktoroğlu'nun muayenehanesinin bulunduğu yerde kurulan şubenin memur ve müsdahdeminin adedi arttıkça bina sıkıntısı baş göstermiş ve bilâhère Cumhuriyet meydanında bulunan Türk Hava Kurumunun modern binasının orta katına taşınmıştır. Memur adedi bu müddet zarfında da gittikçe arttığından ve piyasaya olan uzaklık yüzünden bu bina da maksada kâfi gelmemiş ve teşekkül bazı şubelerini merkezden ayırmak zorunda kalmıştır. Fakat bu zamanda rasyonel işbölümü temini bakımından iyi neticeler alınmayınca toplu olarak bütün şubeleri içine alacak büyük bir binaya ihtiyaç hasıl olmuştur. Halen Samsunda böyle vasıfta münhal bir bina bulunmadığından kendisine bir bina inşa ettirmek zorunda kalmış ve Eylül başlarında bu binanın inşaatı bittikten Ofis bütün dairelerle birlikte buraya taşınmıştır. Ofis Cevat Demren'in idaresinde Alım, satım, vezne, muhasebe, anbar şefliği gibi geniş bir kadro ile çalışmakta. hamalından müdürüne kadar 100lerce kişinin geçimini temin etmektedir.

Toprak Mahsulleri üzerinde iş yapmak için kurulan ofis önceleri buğday, arpa ve mısır üzerinde çalışırken, ikinci dünya harbinin bir zaruret haline getirdiği zirai işeyi temin etmek için çavdar, yulaf, darı, fasulye, nohut, mercimeği de çalışma mevzuu içine almış bulunmaktadır. Daha sonra Ticaret Bakanlığı tarafından ekmek vesikaya bindirilince civarda bulunan değirmen ve un fabrikalarını kontrolu altında çalıştırmıştır. Samsun'un fabrikasını da sırf kendi hesabına çalıştırmıştır. Ayrıca Havzada bulunan Teşvikiye, Başgöz, Yedigöz ve emsali un değirmenlerinin de emri altına dahil etmiştir.

Fakat hükümetin son verdiği karar üzerine tekrar buğday, arpa ve çavdar üzerinde çalışmaya başlayacaktır.

Ofisin Samsun şubesi bütün Karadeniz sahilini ve Sivas'a kadar olan havalıyı murakabe ve teftiş etmekte, buraların ihtiyacını Samsundan tevzi etmektedir. Bu bakımdan depolarla iskele arasındaki mesafe zaman kaybına sebep olduğundan kendi depolarının önüne iskele yaptırmaktadır. Bu iskele, gerek uzunluğu, gerek meyili itibarıyla ve gerek inşaat tarzındaki hususiyeti ile Samsun'un en iyi iskelelerinden biri olacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi Samsun şubesi halen Gazhane yakınında inşa ettirmiş olduğu özel çalışma binasında faaliyetine devam etmektedir. Şimdiki

halile 3 tane 2000'er tonluk 3 anbar ve 1 anbar şefliği binası ile irili ufaklı iki ahşap depoya ve bir de şantiye binasına maliktir. Depolar arası parke yol döşenmiş ve parke yolu ve parke yolda civarda geçmekte olan şoseye geniş bir şose ve ufak bir beton köprü vasıtasile bağlanmış bulunuyor. İskelenin inşaatına da devam edilmektedir. Çelik anbar montajı ve parke kaldırım inşaatı işi de eksiltmeye konularak bir müteahhide verilmiştir. Şimdi de anbarlar arasile iskeleye dekol hat inşası, ufak malzeme alım satımı ve vagonet mübayaası işiyle uğraşmaktadır. İleride demiryolu hattı buraya kadar uzatılacak anbar civarındaki araziye de memur evleri yapılacaktır.

Türk Tab Tütün İhracat

T. A. Ş

Samsun şubesi

Bu şirket de diğer tütün şirket ve müesseseleri gibi milli sermaye ile kurulmuş ve tütüncülüğü kendi çalışmalarile güvenli bir şekilde sokmuş milli bünyeli milli bir şirketimizdir.

Ucuzluk, çabukluk, teshilatı kendisine prensip ittihaz etmiş olan Türk Tab Tütün ihracat Türk Anonim Şirketi tütün pazarı namile maruf ismi diğer Merkez içinde tütün mağazaları yanında faaliyet halindedir.

Bu şirket tütün tarlaya dikilmezden evvel teşebbüse geçer. Hangi köylünün malını alıcı ise o tarla sahibinden kendisi istediği şekilde istihsal yapmasını ister. Aksi halde onun tarlasındaki mahsulü almaz.

Bunun için kâfi miktarda mütehas-

sısları ve eksperleri vardır. Tütün tarlada olmağa başlamadan bu mütehasısları vasıtasile birkaç kerre kontrol ettirir. Maksada kâfi şekilde çalışıyorsa mahsul sonunda onların istedikleri fiatı vermekten çekinmez. Aksi halde gereken muameleyi yapar ve onların mahsullerine düşük fiat vermekten de çekinmez.

Tarlada tütün olduktan sonra bunları gerek köylünün vasıtasile gerekse kendi temin ettiği nakil vasıtaları ile depolarına getirtir. Burada bir sene dinlendirilen tütünleri Samsundaki denkler halinde ihraca hazırlar. Bunun için tuttuğu ameleleri iş kanunu hükümleri dairesinde çalıştırarak onlara geçim şartlarını kolaylaştırmak suretiyle yardım eder.

Burada hazırlanan tütünleri zamanı gelince evvelden temin ettiği mahreç piyasalara sevkeder. Hem memlekete bir para yani döviz girmesini ve hemde hariç memleketlerle aramızda bir münasebet tesis etmemize yardım eder. Oraya tütün sevkeder mukabilinde memlekete memleket ihtiyacını tatmin eden bir madde girer. Herşey böyledir.

Bilhassa harice sevkedilecek tütünleri hükümetin şartlarına göre memleket içinde işlettirir ve mamul halde harice sevkeder. Böylece milli bünyeli bir müessesenin ameleleri de gene Türk kardeşler olur. Harice giden para memleket içinde kalır. Dışarıya döviz kaçırılmamış olur.

Şirket bilhassa Samsun ve civarında daha fazla faaliyet halindedir. Burada tütünlerine Amerikalılar fazla rağbet gösterdiklerinden şirketin bu bölge üzerindeki kazancı fazla olur.

Tarih - Müze Kolunun Karpu Kale Gezisi

Kolumuz bu geziyi 15 - VII - 1946 tarihinde yaptı. Karpu kal'a gezisinin hedefi bu eserin hangi devre ve kimlere ait olduğunu tesbit etmek idi. Vakiya vasıta bulunamadığından mezkûr kal'anın bulunduğu mahalle gidilemedi. Fakat Çarşambada araştırma ve soruşturma yapılarak eserin bu günkü durumu hakkında yakın bilgiler edinildi. Ayrıca bu fırsattan faydalanarak Çarşambada ve civarında başka eserler görüldü.

Görülen eserler ve Karpu kal'a hakkında toplanan bilgiler sırâ ile şunlardır :

1 - Gümeli Camii :

Çarşambanın iki kilometre kadar kuzeyindedir. Bir çok eski ve tarihi değer taşıyan ve itina ile tıraş edilmiş mezar taşlarıyla dolu büyük bir mezarlığın ortasındadır. (Bu mezarlık etüt edilmeğe değer) kalaslarla inşa edilmiştir. Kare biçimindedir. Kalasların kalınlığı 30X30 dur. Bina içinde döşeme kalasları aşına aşına bir kaç santime çinmiştir. Minaresi tahtadandır. Çadır vari biçimdedir. Hey'eti umumiyesi itibarile mimarı bir değer taşımadığını sandığımız bu Cami, tavan nakışları itibarile üzerinde durulması gereken bir durum arz etmektedir. Tavan tahtalarının her bölmesi üzerindeki nakışlar, ayrı ayrı, birbirine benzeyen şekillerde yapılmıştır şekiller iyi seçildiği gibi boyalarda eski tazeliğini muhafaza etmektedir. Eski Türk nakş motifleri bakımından bir kıymet arz

etmesi dolayısıyla bunların fotoğraflarının alınması muvafık olur.

Göceli sözlü, zaanımızca Koç Ali sözünden bozmadır. Filhakika tarihte Yıldırım Bayızidin büyük oğlu şehzade Süleyman Çelebinin Rumiyei suğrayı idare etmek üzere yeni fetih edilmiş olan Sivasa giderken maiyetinde bulunan ekâbir ümeradan, beş kişiden birinin adı «Koç Ali» idi.

Bu zatın adı ile anılan her hangi bir eserin başka illerimizde bulunmasına bakarak, bu Caminin kendisine izafeten inşa edilmiş olmasını, şimdilik ihtiyatla kabul edebiliriz.

2 - Cüneydi Bağdadi Türbesi :

Cüneyit Bağdadi Basrada metfundur. Bu cihet tarihen sabittir. Bu yatırın ona ait olmasına imkân yoktur. Tarihte Samsun beyi iken komşuları bulunan Candar oğulları birleşerek topraklarını paylaşmak isteyen Alp Arslan oğlu Hasan Beyin pususuna düşen ve şehit olan Cüneyit bey vardır. Yatır belkide ona aittir. Fakat yatır üzerinde bu cihetleri tesbite imkân verecek hiç bir ize rastlanmamıştır.

3 - Semail Dede :

Buna halk arasında «Yavuz Evliya» da denmektedir. İsmail Hakkı Uzun Çarşılının kitabeler. I. Adlı eserinin Niksar kısmında bir Yavuz Evliyadan bahis edilmekte ve bunun Çarşamba - Niksar Beyi Alp Arslan oğlu Hüsameddin Yavuz Mehmet olmak ihtimali ileri sürülmektedir.

Kızılot Köyünde Gelin Alma Âdetleri

Fazıla ATABEK

Samsunun tanınmış ve sevilmiş simalarından eski tapu müdürlerinden Bay Selâmi Darendenin oğlu Vahdetdin Dârende ile, Termenin Kızılot köyünden ve köyün ileri gelenlerinden Bay Nuh Öney kızı Zekiye Öney'in köyün usullerine uyularak yapılan düğünlerinde bulundum. Burada bu düğünü dilimin döndüğü kadar tarif edeceğim.

İki ay evvel, Kızılot köyünde fevkalâde güzel geçen bir nişan ve nikâh töreninden sonra 10 - Temmuz - 947 perşembe günü, 12 otomobil ve 4 otobüsle Samsundan 150 kişilik erkekli kadınlı bir gelin alayı yola çıktı. Herkesin istirahatı temin edilmiş, herkes neş'eli ve memnundu. Samimi ve hâdisesiz şekilde devam eden yolculuğa, Çarşambada saat tam on ikide mola

verildi. Misafirler Çarşamba Halkevi salonuna kabul edildiler. Kızılot tarafından verilen temiz ve muntazam bir öğle yemeğinden sonra saat ikiye doğru yola çıktık. Alayımıza Çarşambadan iştirak edenler arasında kaza Kaymakamı Bay Hayri Özlü de vardı. Çarşamba'dan sonra bir saat süren yem yeşil ve sevimli bir dekor içinden süzülerek Köye girdik. Girdik amma, yolumuzun iki sıra tel ve yeşilliklerle kesilmiş olduğunu gördük. Birde beyaz tabelâ üzerine siyah yazılarla: «Şoför dur, şeref sizindir» kelimeleri yazılıydı. Tel mania ise bir halk kalabalığı ile takviye edilmişti. Tabii bütün otomobiller durmuş alayı içeri bırakmak için verilecek bahşişe ve bu sayede yolun açılmasına intizardıydık. Nihayet güveyden 100 lira bahşiş al-

Yatırın üzerinde bu cihetleri açıklayabilecek hiç bir yazı veya ize tesadüf edilememiştir.

4 - Karpu Kal'a :

Çarşambaya at ile 10 - 12 saat mesafededir. Gitmek için muntazam yol yoktur. Gidiş, çok çetin bir yolculuğa katlanmak suretiyle mümkün olmaktadır.

Kal'anın etrafında meskûn mahâl hemen hemen mevcut değildir. Son zamanlarda kurulan bir kaç haneli bir köy vardır. Mezkûr eser kılâsik manada bir kal'a değildir. Doğu tarafı

sarp bir yar halindedir. Güney tarafı eteğinde fundalıklar vardır. Bu fundalıklar geçildikten sonra bir medhal ile karşılaşılır. ve karanlıkta kayaları yonutmak suretile vücutta getirilen merdivenlerden yukarı çıkılır. Burada derinliği tahmin edilemeyen bir kuyu mevcuttur. Buradan basamaklarla doğruya kadar çıkılabilir. Tepenin üzeri düz olup yaklaşıma 100 metre kare kadar bir genişliğe maliktir.

Verilen bu izahata göre pek eski zamanlara ait olması mümkün bulunan bu eseri yerinde inceleme münasip olur.

diktan sonra tel örgüler ve halk bize yol verdiler. Otomobiller, kız evinin geniş bahçesine kornaları hepsi birdan öttürerek girdiler. Bahçeye masalar sandalyalar konulmuştu. Misafirleri karşılayan köyün gençleri ve öğretmenler herkesi samimi hareketlerle istirahata davet ediyorlardı. Bir yandan çalgıcılar oyun havaları çalıyor, Köy delikanlıları muhtelif oyunlar oynuyorlardı. Misafirler yerleştikten sonra, Köylerimizin en nezih içkisi olan serin ve temiz ayranlar ve diğer ikramlarla ağırlandık.

Gelinin evi geniş bir bahçe içinde yem yeşil bir fındıklığa sırt vermiş köşk tipinde iki bina idi. Hatta birinin hariçten yağlı boya oluşu dikkatimi çekmişti. Kızıl ot epey uzak bir köy olmasına rağmen ev sahipleri hem varlık hemde zevk sahibi bulunduklarından her şeyde bir şehir zevki göze çarpıyordu. Köyün esasen her köşesinde bir sevimlilik bir ilerdelik vardı. Muntazam okulu; Halk odası ve derli toplu hayatı ile ileri bir köydü.

İki saat süren bir istirahat ve eğlenceden sonra nihayet gelini götürme zamanı gelmişti. Gelin odasının kapısı önünde bir hayli erkekler birikmişlerdi. Önde damat ve (Çöpçatan) olduğunu o sırada öğrendiğim gezici baş öğretmenlerden Bay Ahmet ve damadın yakınları kapıya dayanmışlar, içeri girmeğe çalışıyorlardı. İçerideki kadınlarda bahşiş almadan onlara kapıyı açmıyorlardı. Nihayet 25 liraya kapıyı açtıran erkekler güveyiyi içere sokdular.

Gelin merdivenlerden inerken otomobillerin hepsi birden yine kornaları bağtırmaya başladılar. 16 kornanın sesi, öyle sanırımkı köyün en uzak köşelerine kadar gelinin vedalarını bildiriyordu.

Gelin gayet güzel yapılmış başı ve

sevimli çehresile kapısının önünde biriken köylüsünün arasından geçerek otomobile bindi ve hemen de otomobilin etrafı sarıldı. Damadın bir yüz liradan daha çıkmamasını temin için olacak ki kaymakam Bay Hayri Özlü gür ve samimi sesile: - açılın bakalım arkadaşlar, onlarda bunalmaları bizde yolumuza devam edebilelim diyerek kalabalığı dağıttı ve makineler hareket ettiler.

Köyden çıkıpta Çarşanbaya gelene kadar, gelemen çiftliğide dahil olmak üzere yolumuzda ne kadar çiftlikler varsa otomobilin önünü kestiler ve nihayet Çarşamba köprüsünüde aynı şekilde kesilmiş bulduk. Burada da damadın eli cebine girdi çıktı ve yol açıldı. Bir de Derbende gelince en sık manzarayı burada bulduk. o gün Derbende eğlenceye gelen aileler, çoktan bekledikleri otomobillerin yoluna çıkmışlar.. İki genç kız bir al hırkayı kollarından tutarak otomobilin önüne germişlerdi. Köyden çıkılı beri bu bilmem kaçınıcı yol kesilmesiydi. Bereket versinki cömert damat bu maniaları hemen ber taraf ediyordu.

Nihayet otomobiller Samsuna girdiler. Güvey evine saat 7,30 da varıldı. Kornalar yine aynı şekilde öttüler ve güzel bir koltuk merasiminden sonra aynı davetlilere akşam yemeği verildi. Her iki ailede de göze çarpan kibarlık ve misafir severlik sayesinde çak samimi ve neş'eli bir düğün gecesi geçirildi.

Onlar erdi bahtına: Biz çıkalım tahtına.

Not :

Sonradan öğrendiğime göre: üç gün sonra gelini «ayak dönümüne» yani el öpmeye götürdükleri zaman kızın babası tarafından damada, gümüş takımlı bir at ve kızada yavrusuyla birlikte sağmal bir kömüş hediye edilmiştir.

Üç tenkit yazısından sonra :

M ü j d e

A. GÜRÇAĞLIYAN

Kim diyorki memlekette «münekkit» yok; son zamanda Samsunda öyle bir münekkit zuhur etti ki, bunun kuvvet ve kudreti karşısında «Avak» hayretler içerisinde kalır. Hele çok şükür edebiyatımız çoktanberi beklediği ve özlediği münekkide kavuştu. Artık hiç endişeye lüzum yok; bundan sonra edebiyatımız son süratle gelişecek, dev adımlarıyla ilerliyecek.

Yalnız «Avak» la bu nevzuhur münekkidimiz arasında şu fark var: «Avak» nur yutmuş, münekkidimiz alev. «Avak», etrafa ümit, kuvvet hamle veriyor; münekkidimiz yıkıp yakıyor. Bu defa pencerelerden evlere, evlerden bahçelere girdi, ince zevkle döşenmiş odaları, titiz bahçıvanların itina ile yetiştirdiği rengâ renk çiçekleri ateşe vermek istedi.

«Avak»ı hayrette bırakan bu münekkidin kim olduğunu sormayın. Ermişlerden... Ermiş olunca tahsile ne lüzum var? İlkokul tshsili yeter de artar bile. Sonra şiir tenkidi de işten mi? Ne tarafa çekersen o tarafa gider.

Son zamanda Samsunda üç manzum kitap yayınlandı, sırasıyla: «Pencerem», «Nar Bahçesi», «Birdemet şiir ve hikâyeler»

Şimdi, yukarda sözü geçen, münekkidimizin bu kitaplar karşısında takındığı tavrı ve ileri sürdüğü mutalaları inceleyelim:

Münekkidimiz 80 sayılı 19 Mayıs mecmuasında «Pencerem»i kalemi eline alırmaz şöyle tenkide başlıyor: «Sénelerdenberi Samsunda büyüyüp yettiği halde ancak bir iki gazetede pek az şiirine raslayanlarca dudak bükülen Bayan Fazıla Atabek, ...» Bu cümlecüğün kulağa hoş gelip gelmediğini, gramer bakımından doğru olup olmadığını bir tarafa bırakalım. Eser sahibi için ne faydalı bir girizgâh değil mi? Bir yazar eserini kitap halinde yayınlamadan önce muhakkak surette gazetelerde, mecmualarda çıkarmak zorunda değildir sanıyorum. «Dudak bükülen» ne garazlı bir hücum...

Münekkidimiz devam ediyor: «İnsanın böyle sadece kafa gücüne dayanarak - sırf kitap çıkarmak hevesile - zoraki şiir yazıp kendisine masabaşı şairi dedirtmektense kalemini kırıp atması daha evlâdır. «kuvvet ve ilham kaynağı münekkidimizi gördünüz mü? «Masabaşı şairi» deyimini de burada yeni işitiyoruz. Münekkidimiz galiba yazılarını, eski hocalar gibi, kâğıdını kıvrarak elinde yazıyor.

Aşağıda göreceğimiz başka münekkitlerin tenkitlerinden de anlaşılacağı gibi Bayan Fazıla Atabek'in eseri içli şiirlerle doludur.

«Pencerem»e kafa gücile yazılmış damgasını vurduktan sonra münekkidimizin düştüğü şu tezada bakınız: «Pencerem» adını taşıyan bu eserde

«Hatıralar» kadar ruh kokusu yoksa da kadın kalbinin kendisine has o inceliği ve içliliği göze çarpılmaktadır. Şimdi diğer münekkittler tarafından bu tenkide verilen cevaplara geçiyorum. Sırasile evvelâ 82 sayılı 19 Mayıs mecmuasında Dr. H. Raif Targu'nun yazısını gözden geçirelim: «Benim bildiğim tenkit yazarı ilerlemeğe ve düzeltmeğe davet edecek mahiyette ve usulü dairesinde, teknik cepheden yapılır. Halbuki Bay Şükrü Fırat eline satırı almış pencereden içeri bir giriş girmiş ki: insan bu yazıda bir hücum ve şahsi bir garaz kokusu seziyor.»

Evet lüzumsuz bir hücum ve şahsi bir garaz. Yazı yazıyorum diye ortaya çıkan kıymetini sıfıra indiren iki amil.

Doktor, Bay Şükrü Fırat'ın, düştüğü diğer tezaları açıkca meydana koyduktan sonra haklı olarak: «Anlaşılan M. Şükrü Fırat yazdığı yazıyı okumadan mecmuaya göndermiştir.» Diyor. Ve şöyle devam ediyor: «İlk eserile mukayese ettiği ikinci eseri yere çalan münekkitt, mukayese kabiliyetinden de uzakta kalmıştır. «Pencerem» Hatıralardan çok daha muvaffak olmuş durumdadır.»

Münekkiddimiz neden uzak kalmadıkı...

Doktor yazısını şöyle bitiriyor: «M. Şükrü Fırat'ın» sırf kitap çıkarmak hevesile ve zoraki yazılmış olduğu «gibi hiç de kibarca olmıyan cümleleri Fazıla Atabek'in çıkardığı kitaplara karşı bir kıskançlık duymuş olması ve bu tenkidin pek kabaca bağlantısı ise okuyana bir kast hissini vermekte olduğu için hayretle karşılamaktayım.»

Sayın Doktor hayrette kalmakta

yerden göğe kadar haklıdır. Maalesef Bay Şükrü Fırat kendisini şahsi ihtiraslardan, egoizimden kurtaramadan sanat sanat diye ortaya çıkmıştır. Ne acıklı bir hâl...

Bu yazımızın sonlarına doğru, Samsunda çıkan kitaplara karşı (Bir demet şiir ve hikâyeler müstesna) Bay Şükrü Fırat'ın şahsi ihtiraslara mağlup olarak ne beceriksiz bir süikast hazırladığı görülecektir.

Şimdi 83 sayılı 19 Mayıs mecmuasında sayın üstad Bay Emir Alp'in Dr. Raif Targu'ya atfen yazdığı «tenkit ehliyeti ve edepleri» başlıklı kıymetli yazıyı görelim. Bay Emir Alp, Doktorun «Pencerem» e ait tenkit konusuna el koymasından duyduğu memnuluğu belirttikten, faydasız ve kırıcı tenkitlerin kabiliyetleri söndürdüğünü açıkladıktan sonra yazısına şöyle devam ediyordu: «yerinde ve usulünde yapılan tenkitlerin faydası inkâr edilemez, ehliyetsizlikle yapılan tenkitlerin de bir tesiri olamazsa da edebine aykırı yapılan tenkitler ince ruhları inciltir ve yaralar. Şiir ince ruhlardan sızar. Pek hassas ve ince ruh sızıntılarından toplanmış olan «Pencerem» adındaki bir şiir mecmuasına karşı yapılan yersiz ve usulsüz tenkidi ihata ile yapmış olduğunuz tenkide hayran kaldım.»

Çok doğru, güneş gibi bir hakikat: «Şiir ince ruhlardan sızar.» Bunun için şiiri ve şairi tenkit edeceklerin de çok ince ve temiz bir ruha sahip olmaları lâzımdır.

Şimdi gene 83 sayılı 19 Mayıs mecmuasında Bay Şükrü Fırat'ın ikinci bir tenkit yazısını gözden geçirelim. Bu yazının başlığı: «Nar Bahçesinde

bir gezinti ve «birdemet şiir» dir.

İyi ile fenayı birbirinden ayıramadan hüdai nabit münekkiddimiz Bay Şükrü Fırat'ın daha ilk satırlarında sırtan şu nobranlığa bakınız: «Yerden mantar bitercesine memleketimizde şair türeyor. Hele son zamanlarda eline kalemi yeni alan şöhrat düşkünü kendisini şair sananların sivrilmeden kitap çıkarmağa kalkıştıkları ve kendilerini mahcup bıraktıkları bilhassa göze çarpılmaktadır... Samsun bu türedi şairleri yetiştirmekte rekor kıran şehirlerimizden biridir diyebiliriz.» rın kahrını çeken matbaacıların allah yardımcısı olsun.»

Samsunda çıkan şiir kitaplarının hepsi bu kötü vasıflarla vasıflandırılmaz. Bunların içinde kıymetlileri de vardır. Onları ayırmak lâzım! Bay Şükrü Fırat'ın kastı şu veya bu şiir kitabına değil, Samsunda çıkan bütün şiir kitaplarıdır. Bununla beraber onun tenkitlerinden yakayı en ucuz kurtaran eser «Birdemet şiir ve hikâyeler» dir. Sahifeler müsait olmadığı için burada bu eserden bahsetmiyeceğim. Bu eser hakkında söylenecek söz varsa onu başka münekkittlere bırakıyorum.

Bay Şükrü Fırat sonra asıl konusuna geçerek: «Elime iki şiir kitabı tutuşturdular, bunlardan biri «Nar Bahçesi» diğeri de «Birdemet şiir ve hikâyeler» diyor. Gördünüz mü egoizm insanı nasıl insanlıktan çıkarıyor? İyi niyetle kendisine sunulmuş olan kitaplar için bunlar değersiz de olsalar - böylemi demek lâzım. Münekkiddimiz daha bir çok kaleme gelmez şeyler savurduktan sonra, sözüm ona, «Nar Bahçesi» ni tenkide

yelteniyor. Burada, kendi kitabım hakkında, uzun uzadıya söz söylemek bana düşmez. Kitabımın edebiyatçılarımız tarafından tahlil edilerek hakiki değerinin meydana konmasını candan arzu ediyorum. Er geç sanat erbabı bunu kitabımdan ve benden esirgemiyecektir sanıyorum. Şunu peşinen söyleyeyim ki: Kitabım çok kuvvetli, çok olgun, şaheser şeklinde bir iddia taşımamaktadır. Fakat haksız ve ehliyet-siz tenkitlere de tahammülü yoktur.

Şimdi Bay Şükrü Fırat'ın herkesin kolayca görebileceği, «Nar Bahçesi» hakkındaki yazdıklarını okuyucuların gözleri önüne seriyorum: Bay Şükrü Fırat 55. sahifedeki «Aşkımın tacı» adlı manzumenin şu iki kıt'asını alıyor:

Yürek dayanmaz sana,
Yüzünü görmek yeter.
Gerçek Aşık olana,
Gönülden sevmek yeter...

Bahar bahar üstüne,
Yar sevdim yar üstüne,
Düştü nar nar üstüne,
Gönülden sevmek yeter...

Dördüncü kıt'a şöyle:

Nur süzülür saçından,
Vazgeçtim ben kaçından,
Aşkımın tacı civan,
Gönülden sevmek yeter...

Münekkiddimiz, tamamen indi olarak, baştan bu iki kıtanın birbirini tutmadığını söyledikten sonra bakınız ne diyor: ve nasıl zavallı bir duruma düşüyor: «Gördünüz mü gerçek aşığı? Hem gönülden sevir, hem de aşkımın tacı dediği sevgilisinin üstüne yar sevir...» Burada en son güzel gönlü yakmaktadır. Aşkın tacı olan en son sevgilidir. Bu manzumenin tamamından ve bilhassa dördüncü kıtadan kolayca anlaşılmaktadır. Asıl ne yap-

tığını bilmiyen münekkdimizin durumu-
nu okuyucularımız takdir buyursunlar.
Bay Şükrü Fırat, manzumeyi anlıya-
rak ve duyarak okusaydı şüphesiz
böyle çıkmazlara sarmazdı.

Bay Şükrü Fırat sonra 75. sahife-
deki «Nar Bahçesi» başlıklı manzume-
nin şu birinci kıtasını alıyor:

Nar bahçesinde gezen,
Elbet bir nar koparır.
Her faniliği sezen,
Bülbül baharda şakır.

İkinci kıt'a şudur:

Hep güzeller bir olsa,
Naz etse de kurulsa,
Açan güller yumulsa,
Bülbül baharda şakır.

Münekkdimiz «Nar Bahçesi» baş-
lığı altında bir tabiat dekoru bulama-
dığını söylüyor. Kıymetli okuyucuları-
mın geniş hayal ve düşüncelerini in-
citmekten korkarak söylüyorum: Diğer
kıt'lara felsefi temel vazifesi gören
bu birinci kıt'a, aynı zamanda duygu-
lu kalblere münekkdimizin aradığı ve
tasavvur ettiği tabiat dekorundan da-
ha renkli, daha çekici dekorlar vere-
bilecek mahiyette değil midir?

Bir de şöyle düşünelim: İkinci kıt'-
adaki güzeller bir nar bahçesini tem-
sil edemezler mi? Hele bu güzellerin
kumral ve sarışın oldukları düşünülür-
se...

Hulâsa: Bay Şükrü Fırat, «Pence-
rem» den ve «Nar Bahçesi» nden, hiç
bir şey işitip göremeden ve duyama-
dan, bir sairfilmenam gibi geldi geçti.

Ayin Şakası

Bay N... K... dergisi yayın müdürüne
yazdığı mektupta:

Efendim, az çok okur yazarım, hiç bir
kusurum yoktur yalnız gözlerimde astigma-

SEN

F. S. ye

Sen,
Saçlarınla
O ıslıl ıslıl gözlerinle
Ve gülüşünle ne güzelsin.
Bilsen:
Her şeyinle her halinle dilbersin.
Kimsin?
Bilmiyorum
Bilmekte istemiyorum.

İrfan Yankutan

- Şükrü Fırat'a -

EVİM İÇİN

Benim de evvelce bir evim vardı
Odası küçücük, salonu düm düz..
Pencereleri her yere bakardı,
Bilmece çözerdi o, gece gündüz.

Kafamı, sırrımı ona vermiştim,
Ancak o bilirdi benim halimden;
Dıvarına kadar koku sermiştim
Çıkmaz bahçemdeki gül hayalimden.

Tam beş yıl oluyor ondan ayrım
Suyunun sesini hiç duymuyorum,
O ses olmadıkça uyumuyorum..

Beşiğimi orda sallamışlardı,
Orada görmüştü gözlerim ılık,
Şimdi kafam ondan karma karışık.

Bir lokma ekmeğe sattım onu ben
Günahını nerde çekerim bilmem?
Af ettirmeliyim suçumu hemen...

Ali Sarcan

tizm vardır, bana bir iş verebilir misinizl di-
ye sormuş ve şu cevabı almış:

Bay N... ,

Mademki gözlerinizde astigmatizm var-
dır size dergimizin «Tenkit» sütununu veri-
yoruz!

GÜLELİM

KÖR

Yüzü kalbur kalbur
Sırtı kanbur dilenci
Her ezan vakti o,
Bastonu ile taşları sayarak
Hak hak diye
Büyük Cami avlusunda dilenmeye giderdi.
Tanırdı:
Güneşi sıcaklığından
Kışı soğuğundan
Görürdü; kadını rüyasında.
Her akşam o,
Elleri çenesinde
Odasının penceresinde
Gören insanlar gibi ufka bakardı.
Kendi dünyasında yaşardı.
Düşünürdü: yarınki nafakasını,
Belkide yüzünü görmeden ölen anasını.
Kimbilir, belkide kuramıyacağı aile yuvasını.

İrfan Yankutan

ONDAN

Serin sabah rüzgârı üzerinde gezerken,
Güneşin şuaları tarlaları öperken,
Dalgalandı başaklar elin değince hemen.

Akşamdan yorgun yattın, fakat sabah dinç
Ayşenle, Mehmedine derin arzuyla baktın,
Sonra birden kendini yeşil tarlaya attın!

Ondan vaz geçemessin, geçsende Mehmedinden
Ak saçlı anan ile kerpiç kokan evinden
Çalışmanın zevkini ondan aldın çünkü sen...

Suat Öz

SÜRREALİST

Bir kız heykeli gördüm hayasızca Yontulmuş
Düşmüş omuzlarından bekaretin örtüsü,
Üryanlığı içinde güzelliği kaybolmuş
Oyuklu gözlerinin şehvet yegâne süsü..

Bu mermer parçasının önünde zaman zaman
Durup insanlığımdan irkilir, utanırım..
Alçalır nazarımda ruhsuz aşka inanan,
Ben ki aşkı Vücudun yükselişi tanırım..

Toprak susuz kalınca nasıl mahsul vermezse
Ahlâksız bir san'at da cemiyette yaşamaz,
San'atkâr, milletinin hislerine ermezse;
Çekiç, fırça ve kalem ellerine yaraşmaz.

M. Şükrü Fırat

TEMENNİ

Mum gibi sararıp solan Dilber
Sarı saçlarını yolasın dilber
Son dileğim şudur ulu tanrıdan,
Sende benim gibi olası dilber
A. Rıza Akdemir

SAÇLARIN

Ufukta bir bulut ağladı geçti
Hasretin ruhumda çağladı geçti
Sevdiğim o senin sarı saçların
Gönlümü gönlüne bağladı geçti.
A. Rıza Akdemir

SAMSUN HALKEVİ ÇALIŞMALARI

Konferans :

İngiliz kültür hey'eti üyelerinden Mr. Hunter (İngiliz müziğinin inkişafı) konusunda İngilizce olarak bir konferans vermiş, her asrın en meşhur müzisyenlerinin hayat ve eserlerinden bahis edilerek plâklar çalmıştır.

Konferansı Emin Hekimgil Türkçeye çevirmiş, İngilizce kursu talepleri, güzel sanatlar kolu üyeleri, müzik öğretmenleri hazır bulunmuşlardır.

Denizciler Bayramı :

1 Temmuz günü Cumhuriyet alanında, Kabotaj hakkının Millî Bayrağa geçişi törenle kutlanmış, Evimiz törene iştirak etmiştir.

O gün denizin dalgalı olmasından gösteriler yapılamamış, 6 Temmuz Pazar günü Gazi iskelesi yanında çok kalabalık bir seyirci karşısında yüzme, güruk, motor yarışları ve geçit yapılmıştır.

Garden Parti :

Evimiz içinde çalışan yardım severler derneği büyük bir garden parti tertip etmiş; yazlık sinema bahçesini güzel bir şekilde donatılmış ve hazırlanmıştır.

Samsunun en seçkin ailelerinin geldiği bu toplantı şimdiye kadar Samsunda yapılanlar içinde en güzel olanıydı.

Geç vakte kadar neş'e içinde eğlenen davetliler pek memnun kalmış kurum Başkanı Bayan Belkis Güvenç ve baloyu hazırlayan hey'ete teşekkürler ederek ayrılmışlardır.

Samsun Lisesini bitiren gençler aralarında bir tanışma ve çay tertip etmiş ve 12 temmuz cumartesi günü salonda bir toplantı yapmışlardır.

Gelenler dernek için görüşmüş ve dilekler üzerinde münakaşalar yapılmıştır. Ayrıca şiirler okunmuş, monoloğlar anlatılmış ve gençler tarafından idare edilen cazla neş'eli bir vakit geçirilmiştir.

Koca Dağ gezisi

Köycülük kolumuzun porogramına göre

beşinci gezi, Samsundan yirmi iki kilo metre mesafede Samsun dolayının (1300) metre irtifanda en yüksek dağı olan Koca Dağ eteğindeki köylere yapılmıştır. Geziye Halkevi Reisi Emin Hekimgil Başkanlığında kadın ve erkek olmak üzere yirmi beş kişi iştirak etmiştir. Kafilde Vali muavini Rüştü Özil, Komite Başkan ve üyeleri, Doktor, tarım mühendisi ve halkevliler bulunuyorlardı.

Mevrek köyüne varılır varılmaz köylü ile temasa geçilmiş sonra Samsunda pek meşhur olan Koca Dağ eteğindeki acısuya ve öğleden sonra ise Koca dağın ortasındaki paşa suyuna çıkılmış, dağ, üzerindeki orman tetkik edilmiştir. Dönüşte fakir köylülere sosyal yardım kolunun gönderdiği sabun dağıtılmış, ve (Doktor Yakup Uzun) hastaları muayene etmiştir. Halkevi yardımları köye hediye edildikten sonra dönülmüştür.

Lisan Kursları :

Devam etmekte olan İngilizce dersleri sıcak dolayısıyla haftada üç dersden iki derse indirilecektir. Bu kurslara ilâve olarak Almanca dersinden bütünlemeye kalan öğrencilere ders açılmıştır.

Lozan Töreni :

Milletimize tam bir istiklâl kazandıran Lozan muahedesinin yirmi dördüncü yıl dönümü 24 Temmuz 1947 perşembe günü saat 18,30 da Evimiz salonunda kutlanmıştır. Vîlayet ve Cumhuriyet Halk Partisi erkânı, Halkevlilerin hazır bulunduğu bu toplantıyı Başkan Emin Hekimgil açmış, Lozanın Tarihimizdeki eşsiz değerini ve nasıl yaptığını izah etmiştir.

Tapu ve kadastro Müdürü Celâl Ağâh Uyanık ise Lozanın hukuk bakımından değerini anlatarak bilhassa kapitilasyonları izah etmiş ve muahedenin esas hükümlerini anlatmıştır.

İl maayet memuru Osman Gümrükçüoğlu Lozanın ne şekilde yapıldığını ve bize temin ettiği büyük kazançları izah etmiştir.

İmtiyaz sahibi ve Neşriyatı Bilfiil idare eden : **Emin Hekimgil**

İl Matbaası — Samsun

